

Norsk spesialistutdanning

Spesialisering i rus- og avhengighetspsykologi

Per A Straumsheim
Spesialrådgiver
Utdanningsavdelingen

LANDSMØTET – vedtar reglement for og spesialiteter i spesialistutdanningen

Sentralstyret

- Oppnevner fagutvalg
- Sentralstyret vedtar veilednings- og praksiskrav til spesialitetene
- Sentralstyret avgjør spørsmål om forståelse av reglementet og utfyllende bestemmelser, men ikke behandle enkeltsøknader

Spesialitetsrådet

Ankeutvalget

Godkjenningsutvalg

Lesegrupper

Ulike fagutvalg

Felleselementene
Arbeidspsykologi
Barne- og ungdomspsykologi
Eldrepsykologi
Familiepsykologi
Habilitering
Klinisk helsepsykologi
Nevropsykologi
Psykoterapi
Rus- og avhengighetspsykologi
Samfunn- og allmennpsykologi
Voksenpsykologi
Organisasjonspsykologi

Fagutvalget rus- og avhengighetspsykologi

Anders Dovran

Eva Karin Løvås

Eva Brekke

Linn Nygård
Birgitte Lindøe

Tordis Stokke

Elise Constance Fodstad

Aud R Rørvik

Psykologer i rusfeltet

- 2004 - Lovendring:
Rusbehandling fra
«Lov om sosiale tjenester» →
«Lov om spesialisthelsetjenesten».
- Omorganisering av tjenestilbudet (TSB)
 - Hva er forsvarlig behandling?
 - Inntaksvurderinger
 - Utredning
 - Journalføring

Psykologer i rusfeltet

- Psykologer bedt om å søke (leder)stillinger i TSB
- Sterkere vekt på evidensbasert praksis
 - Fagutvikling
 - Forskning: eks. «registerstudiet» (Arnevik, Lambert)
- Motiverende intervju (Miller/Rollnick)
 - Inspirert av opphold på Hjellestadklinikken

Oversikt psykologer/spesialister

- Autoriserte psykologer i Norge: Ca. 11500
- Psykologspesialister: Ca. 6000
- Spesialister i rus- og avhengighet: 367
- + 11 spesialiteter:
Voksne, barn og unge, nevro, samfunn og allmenn, familie, psykoterapi, arbeid, organisasjon, klinisk helsepsykologi, eldre, habilitering

Norsk psykologforening «eier» spesialistutdanningen

- Psykologspesialister omtalt i lovverket
- Helsedirektoratet gir økonomisk tilskudd
- Rus og avhengighet:
- Egen spesialitet fra slutten av 1980 årene («spesialist i klinisk psykologi med fordypning i misbruksproblematikk»)

RAMME TOTALT

5 års praksis, 240 timer veiledning, 256 timer kurs

Valgfrie program – 18 ulike program

- Valgfritt program i organisasjon og ledelse
- Valgfritt program i behandling av psykosetilstander
- Valgfritt program i klinisk helsepsykologi
- Valgfritt program i systembasert arbeid med familier
- Etc.
- **Rus og avhengighetspsykologi**
- Valgfritt program i rus- og avhengighetspsykologi
- Valgfritt program i rus- og avhengighetspsykologi – «alvorlig og sammensatt problematikk»

Hver spesialitet har sin målbeskrivelse

- Definerer området rus- og avhengighetspsykologi
- Funksjon og virkeområde
- Roller og oppgaver
- Definert læringsmål (generelle, kunnskaper, ferdigheter)
- Ferdighetsmål (eks):
 - Tilpasse utredning og behandling til pasientens ønsker, egenskaper, verdier og kontekst. Ta hensyn til faktorer som alder, kjønn og seksualitet, etnisitet, sosial klasse, kulturell bakgrunn og funksjonsevne.
 - Kartlegge bruker- og pasienterfaringer og systematisere erfaringer for å utvikle og forbedre tjenestetilbudet

- 96 timer: 5 samlinger fordelt over 18 måneder
- Definerte tema og læringsmål for kursene. Eks. læringsmål kurs 1:
 - Ha kunnskap om rusmiddelbrukens betydning på samfunnsnivå
 - Kunne utøve brukermedvirkning/brukerstyring i praksis

- 3 års praksis i rus- og avhengighetsfeltet
- 2 ulike tjenester, eks.
 - Lavterskeltiltak, Poliklinisk behandling, Ambulerende tjenester, Akutte tjenester, Avrusning og stabilisering i døgn, Behandling i døgn

Veiledning

- 120 timer med spesialist i rus- og avhengighet
- Nytt: Krav om «direkte observasjon»
 - «Deliberate practice»?
- Kvalitet i veiledning?

Pedagogisk prinsipp

- Det er kombinasjonen av kurs, praksis og veiledning som fører til (spesialisert) kompetanseutvikling
 - Kursene er begrenset og er mest kunnskapsoverføring
 - Samtidig praksis gjør at en kan sette kunnskap inn kontekst.
 - Veiledning gjør at en kan fokusere både på praktiske utfordringer i arbeidshverdagen og tematisere spesifikke kompetanser
- Under diskusjon:
 - Krav om at deltakere leser teori/relevant litteratur før kurssamlinger («flipped classroom»)? → mer refleksjon, større rom for fedighetstrening

Hvem finansierer?

- Kostnad:
 - Fravær arbeid
 - Kursavgifter
 - Veiledning
- Hovedsakelig arbeidsgiver
 - Avtale mellom Norsk psykologforening og arbeidsgiverforening fra 2004

Status psykologspesialister

- Opptrappingsplan psykisk helse (1998 – 2008)
- Lovendring: TSB (2004)
- Lovendring: ledelse i spesialisthelsetjeneste (2001)
- → Mange flere psykologer/spesialister i psykisk helsevern (psykiatrien) og TSB
- → Økt lønn for spesialister
- → Flere i spesialistutdanning, raskere ferdig
- → Flere psykologer som ledere

